NEDRÁŽNÍ
OBZOR

4
DUBEN
2021

Internetový magazín Nedrážního republikového výboru
Odborového sdružení železničářů na www.osz.org

- Slovenská strela obnovena str. 2
- Zápisník M. Novotného str. 3
- Novinky v DPMB str. 4
- Supervlak v Číně str. 5
- SON radí str. 6
- BZOP str. 7
- Vedení NeRV informuje str. 8
- RYKO a.s. str. 9
- O zdraví... str. 11
- Zamyšlení o jaru str. 12
- Blahopřejeme str. 12

INFORMACE Z NEDRÁŽNÍHO REPUBLIKOVÉHO VÝBORU OSŽ

Dne 23. března se prostřednictvím videokonference konalo letošní druhé jednání Nedrážního republikového výboru OSŽ

Připravil Milan Sedlák

Šestnácté řádné jednání NeRV OSŽ mělo na programu kontrolu usnesení a zápisu č. 15, pravidelné informace z jednání představenstva a Ústředí OSŽ, změny v přípravách konference nedrážních základních organizací, informaci o stavu voleb v základních organizacích NeRV a o kolektivním vyjednávání s vedením společností.

Mimořádně velký problém přetrvává ve společnosti NYMWAG Nymburk, kde se nejedná pouze o kolektivní smlouvu, ale přímo o další odborovou činnost a především funkčnost základní organizace OSŽ.

I v době pandemie probíhá v nedrážních základních organizacích běžná činnost. Třetina z nich již uskutečnila volby, a to různými formami podle možností na základě pandemie Covid-19 danými vládními nařízeními. Velmi často byl zvolen způsob per rollam.

NeRV plně podporuje požadavek na opětovné ustanovení funkce tajemníka jako legitimního zástupce předsedy Nedrážního republikového výboru při jednáních s představiteli společností. Současná funkce (prakticky administrativního pracovníka) k tomu neposkytuje prostor.

Komise pro strukturu OSŽ stanovila podmínky pro zajištění činnosti NeRV po sjezdu.

V závěru jednání místopředsedkyně OSŽ a předsedkyně NeRV OSŽ Bc. Renata Dousková společně s místopředsedou NeRV Miroslavem Novotným popřáli nově zvoleným funkcionářům hodně úspěchů v jejich činnosti při zastupování zaměstnanců vůči vedení společností a vyjádřili přesvědčení, že se současná nepříznivá pandemická situace v dohledné době zlepší natolik, aby mohlo dojít také k osobnímu setkání.

Videokonference NeRV OSŽ se konala 23. března 2021. Na snímcích místopředsedkyně OSŽ a předsedkyně NeRV OSŽ Bc. Renata Dousková, Roman Fišer, Bohumil Dráb, Jiří Nový a Miroslav Balatka **Reprofoto: Filip Houdek**

NÁVŠTĚVY V ZO OSŽ JSOU KVŮLI COVIDU-19 PROBLÉM

Připravili Bc. Renata Dousková a Miroslav Novotný

V odborovém hnutí snad není okamžiku, kdy by nebylo co řešit. A nemusí to být pouze kolektivní vyjednávání. Například ve společnosti NYMWAG v Nymburku je kontakt odborové organizace s vedením společnosti na nulové úrovni. Neřeší se kolektivní vyjednávání a odborová organizace nemá vytvořené podmínky pro svou činnost. Po vleklých sporech odstoupil předseda i hospodářka základní organizace. To je situace, která vyžaduje osobní řešení vedení NeRV. Ale problémem je jeho realizace v době pandemie Covid-19.

Podobné je to ve společnostži TRILEX. Covidová situace komplikuje osobní jednání s německou stranou, a proto probíhá po internetu. Vyskytuje se tu rovněž jazyková bariéra, a tak kolektivní snlouva bude přeložena do němčiny. Ovšem zde došlo s vedením společnosti k dohodě a nárůst mezd je vyšší než u státního dopravce ČD.

Kolektivní vyjednávání pokračuje v Dopravním zdravotnictví, a to s tím, že odbory a zaměstnavatel mají diametrálně odlišné představy o poskytnutých výhodách pro zaměstnance.

Zrušení superhrubé mzdy se odráží v taktice společností při jednání s odbory. Například v ŽPSV Uherský Ostroh zrušení superhrubé mzdy použil zaměstnavatel na navýšení mezd, který má však tím pádem nulovou hodnotu.

Se stejným záměrem vystoupil při koletivním vyjednávání také ředitel Dopravního podniku města Brna. Dokonce zdůrazňoval, že zaměstnanci tímto dosáhnou až na sedmiprocentní nárůst mezd.

Vedení NeRV OSŽ v případě DPMB vystupuje jako poradce. Přetrvávají zde rovněž personální problémy z důvodu onemocnění předsedy ZO a místopředsedy ZO OSŽ, který navíc rezignoval na svou funkci. Další problémy, které se tam vyskytují, si vyžadují osobní účast vedení NeRV, což je v období nouzového stavu opravdu velice obtížné.

Z jednání představenstva a Ústředí OSŽ v tomto období je třeba připomenout, že se Covid-19 podepsal na zrušení oslav 30. výročí OSŽ, posunutí termínu konání VIII. sjezdu na březen 2022, a s tím také související posun termínů konání členských schůzí a konferencí z června letošního roku na říjen a také úpravu organizačního řádu OSŽ týkajícího se délky volebního období nově zvolených funkcionářů. Projednávaný rozpočet OSŽ na rok 2021 byl navržen jako vyrovnaný.

Ohrožení tří tisíc pracovních míst v Metrostavu

Tuneláři z Metrostavu vyrazili ve skandinávských zemích za 14 let více než 35 kilometrů tunelů a chystají se na další. I tamní výběrová řízení však ovlivňují korupční kauzy Metrostavu, které se v Česku řeší už osm let

Díky prozřetelnosti managementu v roce 2006 vznikl nápad, že se ryze český Metrostav bude ucházet o zakázky v zemích na severu Evropy.

Přestože na místním trhu bylo dost zakázek, snažil se expandovat a poznat jiné technologie ražby, než jaké se používaly v Česku. Šlo o metodu „navrtej a střel", pomocí níž potom realizovali většinu skandinávských zakázek.

V současné době je projektů, kterých se může Metrostav v oboru ražby účastnit, na českém trhu velmi málo. Takže díky skandinávským zakázkám je Metrostav schopen udržet tunelářské odborníky a pokračovat v práci. Dneska je v Evropě jednou z mála firem, která zvládá všechny tři základní konvenční metody ražby tunelů. V současné době však kauza Rath může znamenat propouštění a ztrátu práce až pro tři tisíce zaměstnanců.

Po prvních zkušenostech s projektem Hédinsfjardargöng při ražbách tunelů Siglufjördur a Ólafsfjördur v letech 2006–2010 na Islandu rozšířili aktivity do Finska. Poté se vrátili na Island, který se začal vzpamatovávat z katastrofálních následků finanční krize. Tam realizovali několik projektů a pronikli i do Norska.

Od roku 2006 do dnešních dnů ve skandinávském prostředí vyrazili již 35 kilometrů tunelů a postavili i další díla. Například 730 metrů dlouhý most přes fjord na takzvané Lososí stezce a další železobetonové konstrukce. Razili metro v Helsinkách, kde si poprvé vyzkoušeli ražbu pod mořem.

M.N.

Změna času

A už je to tu opět, nastal letní čas, sliby o jeho ukončení zatím nenašly uplatnění.

V praxi byl letní čas poprvé zaveden za první světové války v roce 1916 v řadě evropských zemí.

Jako první zřejmě letní čas zavedlo Německo od 30. dubna 1916 do 1. října téhož roku.

V březnu 1918 byla v USA zákonem zavedena časová pásma (tehdy již používaná na železnici), se kterými bylo zavedeno i používání letního času po zbytek 1. světové války. Letní čas platil ještě další rok, byl však natolik nepopulární (lidé tehdy vstávali i chodili spát dříve), že tento zákon byl poté zrušen.

V současné době letní čas platí ve většině zemí Evropy, Severní Ameriky a Blízkého východu. Zrušen byl naopak ve většině států Asie, Afriky a Jižní Ameriky.

ČTYŘIAOSMDESÁTILETÉ ČEKÁNÍ SKONČILO

Motorové vozy řady M 290.0 (výrobní typové označení Tatra 68 podle použitých motorů; v roce 2020 dodatečně přidělena řada 870 dle UIC), nazývané stejně jako vlakový spoj, na němž jezdily, také jako „Slovenská strela", byly vyrobeny v roce 1936 pro Československé státní dráhy v Tatře Kopřivnice v celkovém počtu dvou kusů. Reprezentují technický pokrok a snahy o rychlou železniční dopravu v meziválečném Československu, na jehož poměry jsou výjimečné svojí konstrukcí, vzhledem i cestovním komfortem.

Stejně jako jiné tehdejší motorové vozy a jednotky z ostatních zemí Evropy přebraly mnoho prvků z konstrukce automobilů a vyznačovaly se množstvím originálních technických řešení. Podnětem a částečnou inspirací pro vznik řady M 290.0 byly italské motorové vozy Fiat Littorina typu ALb 80.

V současné době byl jediný zachovaný exemplář, motorový vůz M 290.002, restaurován. S pracemi se začalo v roce 2018 a v současné době už při poslední zkušební jízdě dosáhl rychlosti téměř 140 km/h.

Ale nebylo to jednoduché. Vůz měl elektromagnetický pohon podle patentu Josefa Sousedíka ve velmi špatném stavu, po rekonstrukci se při zkušebních jízdách utrhl píst na jednom z benzínových motorů, poté se zadřel válec, rozbila se pryžová spojka... stále bylo co opravovat a dolaďovat.

Nakonec se vše zvládlo a Slovenská strela může bezpečně brázdit koleje na našich tratích. Ale bude to pouze výjimečně, neboť se jedná o muzejní exponát.

–mis–

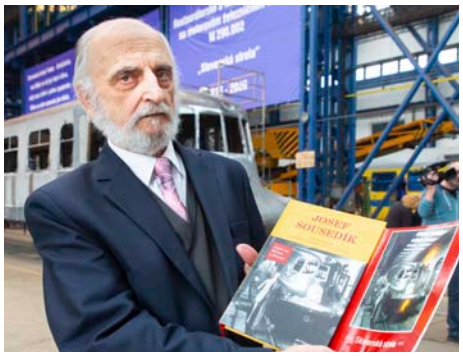

Foto: Jiří Dlabaja

Nezapomeňte!

Připravil Milan Sedlák

UŽ JSTE SE SEČETLI? NE? NENÍ DIVU... KVALITA PRAVĚKU MÁ SVÉ MINUSY

Původně jsem se chtěl obrátit na ty, kteří se nestihli „nechat sečíst“ elektronicky, ale situace vzniklá nedobrou kvalitou používané techniky i – bohužel – jejich zpracovatelů nám dává další šanci onu elektronickou podobu formulářů pro sčítání občanů zkusit použít. Zatím byla lhůta prodloužena o měsíc... a dál se uvidí!

Po deseti letech tedy Česko opět čeká sčítání lidu, domů a bytů, které neslavně začalo 27. března. Tentokrát mohou lidé vyplnit formulář také on-line. Původní termín měl být do 9. dubna. Listinný formulář pak mohl být použit v době od 17. dubna do 11. května. To už samozřejmě neplatí a termíny se posunuly. Můžeme se tedy ještě docela v klidu se způsobem sčítání seznámit.

Jak na to a co se stane, když ho nevyplníte

Jak bude sčítání probíhat?

On-line se každý může sečíst na webu ČSÚ nebo pomocí mobilní aplikace, která bude v Google Play i App Store pod názvem „Sčítání21“. Kdo nevyužije této možnosti, musí vyplnit listinný sčítací formulář. Ten získá každý člověk spolu s odpovědní obálkou od sčítacího komisaře nebo na kontaktních místech sčítání. Vyplněný formulář v obálce pak musí odevzdat na poště nebo jej vhodit do poštovní schránky.

Jak se přihlásit do on-line formuláře?

K přihlášení člověk použije číslo platného osobního dokladu vydaného Českou republikou, což je občanský průkaz, cestovní pas nebo doklady vydané cizincům, a datum narození. Lidé mohou použít také elektronickou identitu nebo datovou schránku fyzické osoby.

Mohu formulář vyplnit i za ostatní členy rodiny?

Každý může sečíst nejen sebe, ale také celou rodinu. Vyplňující musí znát situaci v domácnosti a také požadované osobní údaje jejich členů, například jméno, rodné číslo nebo číslo osobního dokladu a datum narození. Také musí znát informace pro osobní část formuláře, například první bydliště po narození nebo informace o vzdělání či zaměstnání.

Je sčítání povinné?

Ano, sčítání je podle zákona povinné. Povinnost sečíst se mají všechny osoby s trvalým nebo přechodným pobytem nad 90 dnů a osoby, kterým byl v ČR udělen azyl (případně doplňková nebo dočasná ochrana). Povinnost se nevztahuje pouze na cizince, kteří jsou v Česku na dobu kratší než 90 dnů (to jsou například turisté) a na cizince požívající diplomatické výsady a imunity.

Co hrozí za nevyplnění sčítacího formuláře?

Pokuta do výše až 10 tisíc korun.

Jaké dotazy obsahují sčítací formuláře?

Sčítací formulář v roce 2021 obsahuje o polovinu méně údajů než při sčítání před deseti lety. Zjišťují se výhradně informace, které nejsou dostupné z databází státu, a nejsou tedy zjistitelné jiným způsobem. Vyplňují se například údaje o domě či bytě a o všech osobách, jež tam společně žijí. Zjišťuje se i první bydliště po narození a místo obvyklého pobytu rok před sčítáním, informace o nejvyšším ukončeném vzdělání, zaměstnání a místě pracoviště nebo školy. Jako dobrovolné jsou zařazeny otázky týkající se národnosti a náboženské víry. Otázky se netýkají majetkových poměrů ani zdravotního stavu.

Je sčítání bezpečné z hlediska ochrany soukromí?

Sčítání není anonymní, výsledky však ano. Pro vyplnění formuláře je třeba uvést totožnost, aby se zajistilo, že se každý sečte právě jednou. Výsledky sčítání ale nebudou obsahovat žádné osobní údaje, budou uveřejněny pouze v souhrnné podobě, jako jsou počty, podíly či průměry, což neumožňuje identifikaci fyzických osob. Veškeré osobní údaje jsou zpracovávány v souladu s příslušnými právními předpisy. Lidé, kteří se s údaji ze sčítání seznámí, jsou povinni zachovávat mlčenlivost.

Kdy budou zveřejněny výsledky sčítání?

První výsledky budou zveřejněny na přelomu let 2021 a 2022. Další definitivní výstupy budou publikovány podle průběhu zpracování.

Ze zápisníku Miroslava Novotného

SKANSKA *v Praze Holešovicích*

ZAČALA VÝSTAVBA PORT7

Na starém průmyslovém brownfieldu mezi pražským nádražím Holešovice a Vltavou začala developerská část skupiny Skanska výstavbu projektu Port7. Soubor kanceláří, obchodů a dalších služeb se má stát novou částí Prahy 7. Investice jen do první fáze projektu bude činit kolem dvou miliard korun. Brownfield mezi řekou a nádražím bere firma jako náročnou výzvu, ale s podobnými projekty má SKANSKA řadu zkušeností. Součástí projektu Port7 bude též vybudování nové promenády podél Vltavy se sportovišti a zelení.

Projekt začíná investor největší budovou, která nabídne k pronájmu 28 000 metrů čtverečních kanceláří. Výstavbu SKANSKA právě započala, plánované dokončení je plánované za dva roky. Objekty budou mít například špičkové vzduchové filtry nebo technologie umožňující bezkontaktní pohyb po budově. Projekt tak reaguje na zkušenosti s koronavirovou pandemií.

SKANSKA startuje výstavbu spekulativně, to znamená bez předem zajištěných nájemců. Banky v současnosti na takové projekty zpravidla nepůjčují. Podmiňují poskytnutí úvěru určitým objemem kanceláří pronajatých předem. Výhodou SKANSKY v této situaci je, že své projekty financuje vždy jen ze zdrojů koncernu. Spekulativní výstavba je v současné době spíše výjimka potvrzující pravidlo, na trhu vládne momentálně opatrnost a developeři i banky požadují vyšší úroveň pronájmů předem. U projektů firmy SKANSKA je však situace odlišná. O jejich budovy je trvale velký zájem. Díky inovativnímu přístupu developera, kvalitě samotné stavby a její technické vybavenosti převyšují projekty SKANSKY většinu ostatních projektů na trhu.

Foto: Skanska a.s.

Připravil Milan Sedlák

DPMB ZAZNAMENAL ZA LOŇSKÝ ROK ÚBYTEK CESTUJÍCÍCH

Brněnský dopravní podnik zaznamenal za poslední rok úbytek cestujících až o 70 procent. Počet se v průběhu roku měnil v souvislosti s vládními opatřeními proti šíření covidu-19. Ztráty za rok 2020 činily 150 milionů korun.

Provoz linek podnik přizpůsoboval zájmu cestujících, ovšem často rozhodovala spíše vládní opatření. Zrušené byly například některé noční spoje nebo školní linky. Bylo nutné operativně upravovat směny, někteří zaměstnanci museli zůstat doma kvůli péči o člena rodiny a někteří byli v karanténě, ale vzhledem k úbytku spojů jich měl podnik dostatek.

■

Z výstaviště k univerzitnímu kampusu v brněnských Bohunicích se v brzké době dostanete lanovkou. O ni bude rozšířena městská hromadná doprava v Brně. Záměr dopravního podniku na vybudování lanovky zaznamenal příznivější posun. Krajský úřad rozhodl, že stavba významně neovlivní okolní životní prostředí. Výstavba lanové dráhy za šest set milionů korun by mohla začít v polovině příštího roku.

■

Početná rodina brněnských tramvají se rozroste o nové moderní kousky, tentokrát obousměrné. Výběrové řízení na dodávku až 40 kusů tramvají vyhrála Škoda Transportation, která prvních pět klimatizovaných a nízkopodlažních vozů dodá do dvou let, tedy do února 2023. Tramvaje typu Škoda ForCity Smart 34 budou přednostně sloužit pro přepravu cestujících na lince č. 8. Na konci roku 2022 zprovozní DPMB novou tramvajovou trať k Univerzitnímu kampusu a nové tramvaje na této lince budou jezdit od úvratě k úvrati.

Ve smlouvě se Dopravní podnik zavazuje nakoupit prvních pět vozů, dalších až 35 můžeme podle finančních možností od výrobce objednat do roku 2026. Náklady na jeden vůz jsou 60 miliónů korun.

Kromě toho pokračuje brněnský dopravní podnik ve výrobě tramvají Drak. Sestavení vozidla trvá okolo tří až čtyř měsíců. Nyní pracují na strojích č. 13 a 14, celkem jich má být 41.

■

Půlkulaté výročí 75 let slaví brněnská lodní doprava. Letos lodě vypluly o dva týdny dříve, aby podnik umožnil cestujícím pobyt v přírodě a pomáhal jim tak lépe snášet nepříznivou pandemickou situaci.

Mimo to odlehčí dalším spojům z okolí Brněnské přehrady, které nyní za pěkného počasí bývají značně přetíženy.

Obousměrné tramvaje pro brněnský dopravní podnik bude vyrábět Škoda Transportation

Tramvaje nazvané Drak vyrábí DPMB ve svých dílnách v brněnských Medlánkách

Foto: Archiv DPMB a Jan Buchta

Pohled do nedaleké budoucnosti

Připravil Miroslav Novotný

NOVÝ ČÍNSKÝ SUPERVLAK

Díky zvláštnímu řešení má jet až 800 km/h

Vlak, který nás nemůže nechat chladným, není možné jej ignorovat. Tato čínská novinka má díky upravenému řešení magnetické levitace jezdit skutečně extrémně rychle

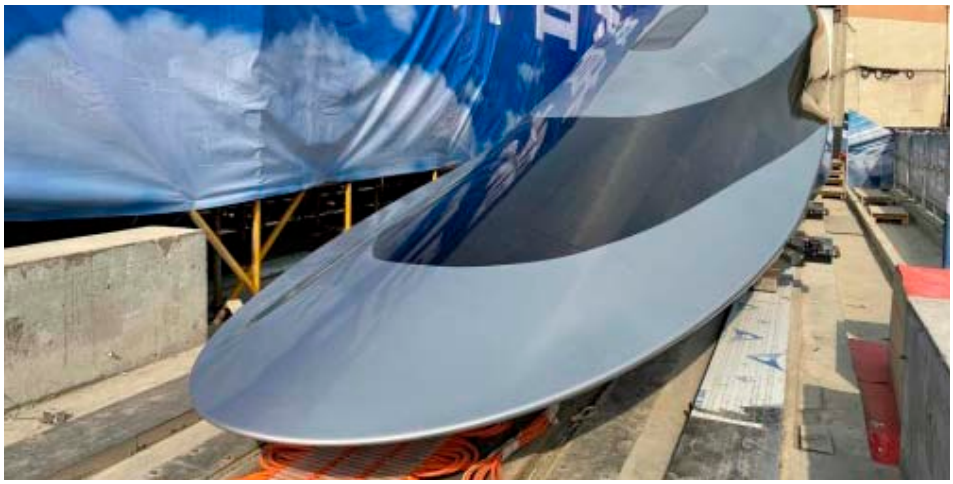

Tento prostředek hromadné dopravy je stroj, ve kterém by se každý nadšenec do rychlých kol svezl rád, a to i když žádná kola nemají.

Už slovo „vlak" u nás nemá dobrou pověst kvůli dekády budované náplni zejména ze strany Českých drah. A i když se nabídka vlakových spojů v posledních letech zlepšuje, pořád má daleko k tomu, co jinde považují za standard. Vlak může být TGV nebo Šinkansen. A nebo může jít o pozoruhodně vyspělé čínské rychlovlaky, které se i vzhledem k velikosti této země snaží rychlostně konkurovat letadlům.

Nejrychlejší spoj umí dosáhnout již dnes rychlosti až 431 km/h a Číňané chtějí pořád víc. Nejnověji představili prototyp stroje vzniklého ve spolupráci tamních firem a Šanghajské dopravní univerzity, jehož konečným cílem je dosáhnout rychlosti - podržte se - 800 km/h, tedy skoro dvojnásobku současného maxima. Skoro 1300kilometrovou trasu z Pekingu do Šanghaje by měl bezpečně zvládat za méně než 3 hodiny. Uvážíme-li, že v ČR si můžete ujet vlakem z Aše do Ostravy 597 km a trvat to bude přes 6 hodin, jde o docela fascinující vizi.

Něco takového by nebylo možné bez nové techniky, která čínské novince pochopitelně nechybí. Nový vlak sice funguje na dnes už osvědčeném principu magnetické levitace, zásadní inovací je ale použití tekutého dusíku, který proudí kolejemi, aby podchladil magnetické pole až na -205°C, což fungování vlaku činí podstatně efektivnějším než při současném použití tekutého hélia. Vlak dále používá velmi silný permanentní magnet, který udržuje vlak na svém místě, aniž by vyžadoval přísun další elektrické energie, což jeho pohyb činí ještě efektivnějším.

Pochopitelně je to hudba vzdálenější budoucnosti, zkraje bude stroj jezdit rychlostí 620 km/h a má být přitom levnější než současné spoje jezdící maximálně dvoutřetinovou rychlostí. Co se z těchto záměrů podaří, ale uvidíme nejdříve za 6 let, kdy má spatřit světlo světa produkční verze i první komerčně využitelná trať.

...a naše budoucnost?

Připravil Milan Sedlák

ZKOUŠKY NA RYCHLOST 200 km/h

Státní organizace Správa železnic provedla testování rychlosti 200 km/h, a to na úseku mezi Brnem a Břeclaví, kde již vlaková souprava Pendolino dosáhla rychlosti 237 km/h, což je český rekord. Na základě výsledků měření ověřovala, zda úpravy vybraných tratí dávají smysl a co vše je potřeba změnit.

Zkušební provoz mohl probíhat na základě povolení Drážního úřadu. Podmínkou byl v tu dobu tzv. nickolejný provoz, to znamená, že v daném úseku může jet pouze speciální testovací vlak. Bohužel v řadě zemí je rychlost 200 kilometrů v hodině už dávno standardem, na české železnici se dlouhodobě počítá pouze s rychlostí do 160 km/h.

Správa železnic však do budoucna chystá zvýšení rychlosti na celkem pěti místech. Jako první by měly přijít na řadu ejpovické tunely, kde na tuto rychlost byl nastaven už přímo projekt, problémy se však vyskytly při zkouškách trakčního vedení. Podle generálního ředitele Jiřího Svobody by měly být rozhodující výsledky získané z objednaného měřicího vozu z Rakouska popřípadě z Německa. Ty ukáží, co je třeba s vedením ještě provést, aby mohly vlaky jezdit vyšší rychlostí než obvyklých sto šedesát kilometrů za hodinu.

V Ejpovickém tunelu mezi Plzní a Rokycany se v polovině října loňského roku uskutečnila série zkušebních jízd rychlostí 200 km/h. Jejich hlavním účelem bylo získat praktické poznatky o chování trakční soustavy v dlouhém jednokolejném tunelu při této rychlosti. Zkušebním jízdám předcházela měření diagnostickými prostředky Správy železnic a provedená Technicko-bezpečnostní zkouška, která potvrdila způsobilost příslušného traťového úseku k jízdám dvousetkilometrovou rychlostí.

Ejpovický tunel byl budován pomocí razicího štítu, v jeho tubusech je vybudována pevná jízdní dráha. V takovém prostředí, kdy souprava představuje „píst", se chová trakční vedení jinak než ve dvoukolejném tunelu nebo na širé trati. Vzhledem k tomu, že metoda stavby Ejpovického tunelu se ukázala jako vysoce efektivní, předpokládá se její použití při projektování a stavbě nových tunelových objektů na české železnici.

Vlastní zkušební jízdy byly realizovány speciální soupravou ÖBB tvořenou dvěma hnacími vozidly řady 1116 Taurus, vybavenými měřicím sběračem, mezi nimiž byl umístěn vůz pro diagnostiku trakčního vedení.

Další plánované úseky jsou mezi Olomoucí a Přerovem, projektuje se v rámci celé rekonstrukce také úsek mezi Chocní a Uherskem. Úpravami by mělo projít i spojení mezi Brnem a Břeclaví, kde chystá Správa železnic rovněž větší rekonstrukci v rámci akcí Blending Call. Nedávno začala na vyšší rychlost projektovat úseky na IV. koridoru z Prahy do Českých Budějovic. Kvůli propustnosti trati ustoupila od plánovaného zvýšení rychlosti z Poříčan do Kolína. V souhrnu půjde o kompletní úpravy tratě a hlavně o zrušení všech úrovňových přejezdů.

Připravil Miroslav Novotný

NECHTĚNÉ ZHORŠENÍ DOSTUPNOSTI BYDLENÍ

Zlepšit dostupnost bydlení, nebo ji aspoň zachovat v těžkých časech krize. Vládní opatření pod tímto heslem ovšem dosáhla pravého opaku

Všechny kroky na podporu bydlení byly nepochybně dobře myšleny, zároveň tím ovšem byly naplněny všechny předpoklady pro růst cen na trhu s nemovitostmi.

Stát se třemi kroky snažil ulehčit krizi bydlení. Místo toho jen pomohl nafouknout už tak výraznou bublinu.

Již první údaje z bytového trhu za minulý rok svědčí o tom, že je něco v nepořádku. Objem půjček na bydlení vyrostl o 107 miliard. Tempem o 10–15 procent rostly podle různých statistik také ceny, a proto nepřekvapí, že se v Praze prodalo proti roku 2018 o čtvrtinu méně bytů.

Na podporu bydlení rozjeli ofenzívu společně politici zprava i zleva a také bankéři. Ministryně financí předložila návrh na zrušení čtyřprocentní daně, kterou si stát strhává z obchodů na trhu s nemovitostmi. Jedním z důvodů, který vedl ke ztížení dostupnosti bydlení, byl strmý růst cen. Ceny bytů tak vyrostly za poslední čtyři roky o víc než polovinu. Snahou je v době pandemie zareagovat a růst zabrzdit, i když tím stát na zrušených daních přijde o 13–14 miliard. Zákon prosadit, nebylo těžké.

PŘIPRAVTE SI **MILIONY!**

Ve stejné době se zvýšil rodičovský příspěvek z 220 na 300 tisíc. Pokud má být Česká republika zemí skutečně prorodinnou, tak potřebujeme zajistit vhodné podmínky. Právě rodiny s malými dětmi si nejčastěji pořizují byt na hypotéku a z jejich pohledu je nasnadě využít mimořádnou státní podporu na největší nutnou investici. Právě díky vyššímu příspěvku je snadnější složit jistinu, kterou banky při hypotéční půjčce vyžadují.

Třetí nástroj na rozhýbání trhu s byty nabídla mimoděk centrální banka, když v rámci boje s krizí snížila úrokové sazby. Sazba hypoték od vypuknutí krize klesla o pětinu.

Všechny kroky na podporu bydlení byly nepochybně dobře myšleny, zároveň tím ovšem byly naplněny všechny předpoklady pro růst cen na trhu s nemovitostmi, jak se uvádí v učebnicích. Konkrétně dostupnější úvěry, daňové zvýhodnění a přímá státní podpora. Ceny rostly rychleji i v krizové době díky tomu, že stát posílil poptávku, a proti roku 2015 se zvýšily o 70 procent/ČSÚ/. Byty se tím staly ještě méně dostupné.

KARANTÉNA ZVEDLA ZÁJEM **O VLASTNÍ BYDLENÍ**

Dostupnost bydlení v hlavním městě se snižuje už pátým rokem. Konkrétně v Praze se ve druhém pololetí roku 2016 prodalo něco přes devět tisíc bytů, loni to bylo jen pět a půl tisíce.

Ve stejné době přitom zrychlovalo tempo, kterým rostl objem půjček na bydlení. Kromě cen bytů může vyšší čerpání hypoték vysvětlit ještě okolnost, že se nové půjčky častěji užívají k refinancování starších úvěrů, případně k rekonstrukcím.

Zhoršení dostupnosti bydlení lze sledovat také ve velkých evropských městech. Nejisté poměry odrazují od větších prodejů i nákupů, silnější příliv financí na trh s nemovitostmi proto přirozeně zvyšuje ceny u těch obchodů, které se přece jen realizovaly.

Ani počátkem roku 2021 se zájem o hypotéky nesnížil, prozrazují údaje ČNB. Poptávka přesto může letos zpomalit, až se vyčerpá efekt vládních opatření z loňska, případně až centrální banka opět zvýší úroky.

SON
SDRUŽENÍ NÁJEMNÍKŮ ČR

BĚŽNÁ ÚDRŽBA PRONAJATÉHO PROSTORU

V nebytovém prostoru provozuji servis lyží. *Předseda SVJ mě upozornil, že je třeba prostor udržovat a chce abych místnost vymaloval. Neměl by to dělat pronajímatel?*

V nájemní smlouvě jistě nemáte ujednání o tom, kdo provádí běžnou údržbu. Platí proto ustanovení §2207 Občanského zákoníku, že běžnou údržbu prostoru provádí nájemce. K běžné údržbě patří také malování.

PRODEJ MAJETKU SVJ

V našem společenství vlastníků je neobsazená jedna bytová jednotka. Jak máme postupovat při prodeji této jednotky?

Podle občanského zákoníku a souvisejících předpisů může SVJ nabývat majetek a nakládat s ním pouze za účelem správy domu a majetku.

Rozhodování přísluší shromáždění vlastníků. Toto je způsobilé se usnášet za přítomnosti vlastníků jednotek, kteří mají většinu všech hlasů. K přijetí rozhodnutí se vyžaduje většina přítomných vlastníků jednotek, pokud Stanovy SVJ neukládají větší počet. Statutární orgán SVJ předloží shromáždění návrh na prodej bytové jednotky včetně návrhu na prodejní cenu/měla by odpovídat tržní ceně. Je třeba, aby byl určen způsob, jakým se bude prodávat např. obálkovou metodou. Mějte vše dobře připravené vzhledem k regulérnosti prodeje a případným pochybnostem.

JUDr. Petr Kožmín, LL.M., MBA, vedoucí oddělení BOZP OSŽ

ODBORY A BOZP V ROCE 2020

Je zřejmé, že u zaměstnavatelů, kde aktivně působí odborová organizace, mívají zaměstnanci zpravidla lepší pracovní podmínky a kvalitnější pracovní prostředí, než u zaměstnavatelů, kde odbory vůbec nepůsobí. Nebo tam působí odborová organizace, která tuto oblast nepovažuje za svoji prioritu, případně se o ni vůbec nezajímá. Ano, jedná se o oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP). Je důležité si připomenout, že péče o oblast BOZP patří již tradičně k hlavním úkolům odborových orgánů a organizací na všech úrovních. I z platné legislativy je patrné, že právě v oblasti BOZP mají dosud odbory nejsilnější oprávnění. Záleží jen na tom, zda tato svá oprávnění odborové organizace znají a dostatečně je využívají. Nejdůležitějším úkolem pro odborové orgány a organizace je provádění kontrolní činnosti na úseku BOZP u svých zaměstnavatelů. Toto oprávnění vyplývá z ustanovení § 322 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Na druhé straně pak stojí povinnost zaměstnavatele výkon kontroly odborové organizaci umožnit, jinak se zaměstnavatel vystavuje možnosti udělení sankce ze strany inspekce práce až do výše 300 000 Kč. Oddělení BOZP OSŽ v roce 2020 provedlo celkem 352 kontrol nad stavem BOZP u zaměstnavatelů a zjistilo cca 421 závad a nedostatků v oblasti BOZP. Další významnou oblastí byla i oblast šetření a odškodňování pracovních úrazů, kde hlavním úkolem byla kontrola zaměstnavatelů, zda šetří a odškodňují pracovní úrazy správným způsobem, dále odborné poradenství a konzultace pro odborové organizace v oblasti pracovní úrazovosti. Významnou činností oddělení BOZP byla i lektorská činnost, která byla oproti jiným rokům významně utlumena z důvodu pandemické situace. Pravidelnou činností oddělení bylo i připomínkování návrhů nových nebo novelizovaných právních předpisů a vnitřních předpisů zaměstnavatelů v působnosti OSŽ. Oddělení BOZP se rovněž podílelo na provozování tzv. krizové linky a nově zavedené linky úrazové. Úrazová linka sloužila členům OSŽ pro poskytování odborného poradenství na úseku pracovní úrazovosti. V neposlední řadě i v roce 2020 pro svazové inspektory BOZP platilo, že pro úspěšné a kvalifikované zastupování našich členů před zaměstnavatelem, je zapotřebí se neustále vzdělávat, tedy prohlubovat nebo zvyšovat svoji kvalifikaci. Bližší informace o činnosti oddělení BOZP v roce 2020 lze najít ve Zprávě o činnosti oddělení BOZP OSŽ Ú za rok 2020, která je k dispozici na webu OSŽ, v položce BOZP/ke stažení.

Dana Žáková, svazová inspektorka BOZP OSŽ

LÉTAJÍCÍ MYŠ

Tak si to kráčím krajinou a kochám se. Pod nohama se motají spokojení psi, svítí slunce a okolo zelená pole, která čechrá mírný vánek. Zkrátka středočeská idylka jak vyšitá, na ní já s úsměvem šťastného blázna a písní na rtech a… když v tom najednou ŽUCH! Kolem nosu mi prosvištěla myš – opravdu mám na mysli směr seshora dolů, tedy nikoli směr vodorovný. Atakoval mne malý myší zombík, kterého se jeden z mých psů pokusil ihned sežrat, druhý se v něm vyválet, a mě vyděsil k smrti. Když jsem se oklepala z úleku a prozkoumala možnosti, odkud myšák přilétl, viník se objevil – vyplašená poštolka startovala ze stromu, kolem kterého jsme před chvílí prošli. A teď si asi říkáte, jak tohle, probůh, může souviset s BOZP?

Budete se divit, ale je tu jedna záležitost, na kterou mnoho lidí často zapomíná nebo jim nepřipadá vůbec důležitá. Mám na mysli zajištění předmětů a materiálu proti pádu a zajištění pod místem práce ve výšce a v jeho okolí, které řeší příloha IV. a V. nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky, v platném znění. Pokud taková dvoukilová poletucha vlnatá (Eupetaurus cinereus), patřící mezi veverkovité savce, po odrazu ze stromu nebo skalního útesu, urazí vzduchem vzdálenost až 300 metrů, měli bychom se zamyslet i nad tím, kam doplachtí takový zatoulaný kus plechu, nářadí, které nám vypadne z kapsy, plechovka s barvou, zkrátka cokoli, co nám odpadne od ruky.

Ze špatných zkušeností a z výše uvedené legislativy vyplývá to, že materiál, nářadí a pracovní pomůcky musí být vždy uloženy a zajištěny proti pádu, jak během práce, tak po jejím ukončení a že prostory, nad kterými se pracuje, (tzv. ohrožený prostor), je nutné vždy bezpečně zajistit… Je jedno, jestli jsme na žebříku, osvětlovacím stožáru, mostní konstrukci, jeřábu nebo plošině. Pokud si možné nebezpečí včas neuvědomíme, můžeme způsobit zranění kolegům nebo i náhodným kolemjdoucím. Je dobré také vědět, že pokud bude nutné přivolat zdravotní pomoc, zároveň se do šetření zapojí i Policie ČR, která bude řešit, zda se jedná o trestný čin. Zdravotní pojišťovna poškozeného bude vymáhat odpovídající částku za lékařské ošetření nebo hospitalizaci a může po nás být soudně vymáháno i odškodnění zraněnému ve výši několika set tisíc (za jizvy, psychickou újmu či ušlý zisk apod.) nebo náhrada věcné škody. Pokud pak zaměstnavatel v souvislosti s naší činností prokáže, že jsme byli dostatečně proškoleni, a že naše práce byla pravidelně kontrolována tak, jak to ukládá zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění, § 102 odst. 3, zůstaneme v tom nakonec sami a nejen to, následky postihnou i naše blízké. Proto vždy pamatujte na bezpečnost všech, kteří se nacházejí pod vámi v místě práce – nikdy nezapomeňte vyloučit provoz, ohradit ohroženou plochu anebo zajistit nepřetržité střežení. Nebezpečná (zakázaná) je práce též několika osob nad sebou na žebříku, stejně tak je nebezpečné házení materiálu a pracovních pomůcek zaměstnanci pracujícímu ve výšce.

A jak mohou pomáhat ZO OSŽ? Začneme-li od maličkostí, tak například vznesením požadavku na zaměstnavatele, aby v rámci eliminace rizik dovybavil zaměstnance vhodnou výstrojí – zde by se mohlo jednat např. o opasky pouzdra na nářadí, která jsou v současnosti na trhu běžně dostupná.

Myší zombíci a poletuchy se v našich zeměpisných šířkách běžně nevyskytují, ale vy si přesto hlídejte, co se vám děje nad hlavou. V přírodě, ve městě, a hlavně tam, kde se pracuje – kvůli neohleduplným lidem a nedbalým zaměstnancům. Ti se, stejně jako poštolky a jiné ptactvo, legislativou nikdy neřídí.

O S Ž
NEŽ BUDEŠ VYPOVÍDAT
ZAVOLEJ
602 262 544
KRIZOVÁ LINKA OSŽ

Bc. Renata Dousková, Miroslav Novotný

(Pokračování z minulého čísla)

Příspěvek
NA MZDY

Státní pomoc formou příspěvku na mzdy

Příspěvek má zabezpečit, aby z důvodu epidemie koronaviru stoupla nezaměstnanost co nejméně. V Česku k tomu má výrazně pomoci i tzv. kurzarbeit. Firmy, jejichž činnost je postižena epidemií koronaviru, si mohou žádat o částečnou úhradu mezd svých zaměstnanců od státu, tedy o tzv. kurzarbeit. Cílem této legislativní pomoci je maximálně snížit propouštění zaměstnanců. Z programu Antivirus je možné žádat o příspěvek na náhradu předmětných mzdových nákladů vzniklých po 12. březnu 2020.

O příspěvek se žádá na místně příslušném úřadu práce dle sídla zaměstnavatele elektronickou formou webové aplikace (https://antivirus.mpsv.cz/). Veškerá komunikace s příslušným úřadem práce probíhá jen elektronicky, tj. buď formou datové schránky, nebo emailem s uznávaným elektronickým podpisem.

Jak vysoký je státní příspěvek?

V rámci programu Antivirus jsou vypláceny dva druhy státních příspěvků na mzdy zaměstnanců, a sice:

1) 80 % vyplacené náhrady či celkových odvodů zaměstnavatele (tj. hrubá mzda včetně sociálního a zdravotního pojištění placeného zaměstnavatelem za zaměstnance, v souhrnu 33,8 % z hrubé mzdy) při karanténě a uzavřených firmách. Maximální částka příspěvku činí 39 000 ,- Kč měsíčně na jednoho zaměstnance.

2) 60 % superhrubé mzdy (tj. hrubá mzda + odvody zaměstnavatele za zaměstnance) při snížení poptávky nebo výpadku pracovníků a surovin. Maximální částka příspěvku činí 29 000 ,- Kč měsíčně na jednoho zaměstnance.

Zaměstnanec nesmí být ve výpovědní době

Nárok na příspěvek lze čerpat pouze na zaměstnance, který je v pracovním poměru a není ve výpovědní době a zaměstnanci byla vyplacena náhrada mzdy (včetně zákonných odvodů na sociálním a zdravotním pojištění). Nárok tedy nevzniká na odměny z dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti. Finanční prostředky z programu Antivirus je možné čerpat pouze na mzdy, nikoliv na platy, neboť nárok mají pouze zaměstnavatelé, u kterých mzdové prostředky nejsou kryty veřejnými rozpočty.

Kteří zaměstnavatelé nemohou příspěvek čerpat?

Nárok na příspěvek nemají rovněž zaměstnavatelé, kteří jsou v likvidaci nebo konkurzním řízení nebo kterým byla v posledních třech letech uložena pokuta za umožnění nelegální práce.

M.N.

Přídavek
NA DÍTĚ – PODMÍNKY NÁROKU

Přídavek na dítě je hlavní dávkou pro rodiny s nezaopatřenými dětmi, který slouží k částečnému krytí nákladů, souvisejících s výchovou a výživou dítěte. Tato dávka patří mezi testované dávky. Je to dávka dítěte, proto se v rámci hodnocení plnění podmínek nároku i výše dávky zkoumá příjem dítěte a rodiny, tj. i příjem společně posuzovaných osob.

Oprávněnou osobou je nezaopatřené dítě. K tomuto dítěti se rovněž posuzují podmínky nároku. Za nezletilé nezaopatřené dítě podává žádost o přídavek na dítě jeho zákonný zástupce.

Přídavek na dítě náležející zletilému (od 18 let věku) nezaopatřenému dítěti se vyplácí tomuto dítěti a to od měsíce následujícího po měsíci, kdy dítě dosáhlo zletilosti. Nezaopatřené dítě může nabýt zletilosti i dnem uzavření manželství. Pokud zletilé nezaopatřené dítě není způsobilé k právním úkonům, vyplácí se přídavek na dítě jeho zákonnému zástupci.

Je-li oprávněnou osobou dítě nezletilé, vyplácí se přídavek na dítě tomu, kdo ho má v přímém zaopatření (tj. osobně o dítě pečuje). Nejčastěji jsou to rodiče, ale může to být osoba, která má dítě v pěstounské péči, nebo osoba, které bylo svěřeno dítě do péče nahrazující péči rodičů rozhodnutím příslušného orgánu.

Pro účely zákona o státní sociální podpoře se za rozhodnutí příslušného orgánu o svěření dítěte do péče nahrazující péči rodičů považuje:

Ilustrační foto: Milan Sedlák

- rozhodnutí soudu o svěření dítěte do výchovy jiného občana než rodiče;
- rozhodnutí soudu o osvojení dítěte;
- rozhodnutí orgánu vykonávajícího sociálně právní ochranu dětí o péči budoucího osvojitele o dítě nejméně po dobu tří měsíců před rozhodnutím soudu o osvojení (změna - rozhoduje OkÚ);
- rozhodnutí soudu o ustanovení občana opatrovníkem (poručníkem);
- rozhodnutí soudu o svěření dítěte do pěstounské péče;
- rozhodnutí orgánu vykonávajícího sociálně právní ochranu dětí o dočasném svěření dítěte do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem;
- rozhodnutí soudu o předběžném opatření o péči o dítě.

V praxi mohou nastat případy, kdy kromě standardní situace poskytování přídavku na dítě žijící v rodině rodičům nebo osobám nahrazujícím rodiče může podmínku přímého zaopatření splňovat i více osob. V tomto případě zákon ukládá těmto osobám, aby se dohodly, komu má být přídavek na dítě vyplácen. Jestliže k této dohodě nedojde, o příjemci přídavku rozhodne okresní úřad, v jehož pravomoci je rozhodnutí o poskytnutí přídavku na dítě. Tento úřad by měl zvážit okolnosti případu a určit podle konkrétních podmínek osobu, které se bude dávka vyplácet.

V případech, kdy je dítě v plném přímém zaopatření ústavu pro péči o děti nebo mládež, je přídavek na dítě vyplácen podle této zásady:

- náleží vždy ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, bez ohledu na důvody, pro které bylo dítě v ústavu umístěno;
- náleží osobě, která má dítě, jemuž tento přídavek náleží, v přímém zaopatření, po dobu, po kterou doba pobytu nezletilého nezaopatřeného dítěte v ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež byla přerušena na dobu zahrnující celý kalendářní měsíc, přičemž přídavek na dítě této osobě vyplatí ústav (zařízení).

Výše přídavku na dítě je zákonem stanovena za kalendářní měsíc pro rodiny s příjmem do 2,7 násobku životního minima. Výše přídavku je stanovena pevně pro dítě dle dané věkové skupiny, ve které se nachází.

(Pokračování příště)

M.N.

Nárok na přídavek (§ 17 zákona č.117/1995 Sb.) na dítě má nezaopatřené dítě	
Věk nezaopatřeného dítěte v rodině	**Změna výše přídavku na dítě v Kč měsíčně při rozhodném příjmu v násobcích životního minima**
do 6 let	500
od 6 do 15 let	610
od 15 do 26 let	700

Připravil Milan Sedlák, odpovídal Ing. Martin Vošta

JAK SI VEDE SPOLEČNOST RYKO DĚČÍN

CÍLEM SPOLEČNOSTI JE SPOKOJENOST ZÁKAZNÍKA

Společnost RYKO je ryze českou akciovou společností a díky kontinuálnímu růstu je v současné době přední železniční opravnou v Evropě. RYKO spojuje prostřednictvím svých 350 zaměstnanců výhody rodinné firmy s principy fungování evropsky uznávané opravny. Díky řadě certifikací a oprávnění poskytuje RYKO komplexní službu zahraničním a českým zákazníkům – majitelům železničních nákladních vozů napříč celou kontinentální Evropou v té nejvyšší kvalitě.

V RYKO se specializují na celou plejádu služeb souvisejících s kontrolou, technickou prohlídkou, opravou, rekonstrukcí nebo čistěním železničních nákladních vozů všech řad a typů. K tomu jsou vybaveni vyspělou linkou na opravy dvojkolí či podvozků, stejně jako boxovými stáními pro tryskání, lakování, běžné či rozsáhlé opravy. Čištění cisternových vozů a provádění těsnostních i periodických zkoušek vozů přepravujících třídu nebezpečnosti 2, 3, 6, 8 a 9 dle RID jsou samozřejmým doplněním jejich služeb, stejně jako mobilní servis. Vysoká flexibilita, profesionalita a rozmanitost poskytovaných služeb jsou základními principy jejich partnerství se zákazníky. Znalost potřeb zákazníků, kvalitní tým odborníků, vyspělá technologie a firemní kultura je cesta, kterou se v opravárenství vydali do 21.století.

Založení opravny vagónů se datuje do roku 1871, kdy byla postavena Duchcovsko-podmokelská dráha, dnes nazývaná díky svým sklonovým poměrům Kozí. Opravna byla vlastně jejím koncovým depem. Během války byla opravna součástí německých drah. Po válce se pak začala v rámci ČSD specializovat na plošinové vozy a uhláky. ŽOS Děčín spadala v té době pod ŽOS Česká Lípa. V 90. letech byla nejzanedbanější opravnou v Československu.

Společnost RYKO dbá o své zaměstnance a region v kterém působí. Naším cílem je podporovat naše zaměstnance, kteří jsou společensky aktivní. Již několik let rozdělujeme z fondu RYKO, který je veden Ústeckou komunitní nadací, stovky tisíc korun na projekty, které přispívají k tomu, aby se v okrese Děčín dobře žilo. Jedná se o podporu kultury, sportu, setkávání lidí, volnočasové aktivity dětí nebo podporu znevýhodněných spoluobčanů. Jedná se o desítky zajímavých projektů.

Vraťme se však k ekonomické činnosti společnosti. Společnost v minulém období obhájila certifikát pro opravy nákladních železničních vozů podle západoevropského předpisu VPI. Dále se jí podařilo rozšířit svá oprávnění jako subjekt odpovědný za údržbu. Tato certifikace byla provedena Drážním úřadem a je evropsky uznávaná. Vlastní samozřejmě certifikaci skupiny ČD a rovněž slovenských drah. Plejáda certifikátů samozřejmě zahrnuje svařování a defektoskopii, stejně jako například oprávnění k opravám kontejnerů.

Cílem společnosti je v prvé řadě spokojenost zákazníka. Cestou k cíli je také neustálá inovace s ohledem na životní prostředí. RYKO uspělo s projektem Renovované železniční dvojkolí s inovovanými parametry. Tento projekt přispěje k výraznému snížení emisí CO_2, ale bude mít vliv i na úsporu materiálu, produktivitu práce a kvalitu. Bude vybudována nová technologická linka na opravy železničních dvojkolí se zapojením moderních technologií, automatizace a robotizace. Celkový rozpočet projektu je 148,6 mil. Kč s plánovaným termínem realizace do 31. 12. 2021. Projekt je spolufinancován Evropskou unií z prostředků Operačního programu podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.

Společnost RYKO zahájila kroky k realizaci projektu „Instalace FVE s nezbytnými úpravami elektrorozvodů pro dodávku elektřiny do areálu RYKO a.s." Předmětem zakázky je instalace fotovoltaické elektrárny na střechách stávajících budov o celkovém výkonu 419,9 kWp a vybudování komplexního řídicího systému včetně všech dalších technologických zařízení potřebných pro správnou funkci systému s tím, že fotovoltaická elektrárna bude umístěna v pěti hnízdech. Celkem bude instalováno 1 235 ks monokrystalických panelů na bázi křemíku. Celkový rozpočet projektu je 10 mil. Kč. s plánovaným termínem realizace do 31. 12. 2021. Na projekt je poskytována finanční podpora z fondů Evropské unie operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.

Tak to byl poněkud delší úvod, ale nemohl jsem si dovolit vynechat žádnou z důležitých informací. Ty další si doplníme nyní. K rozhovoru se nám uvolil **ředitel společnosti RYKO Ing. Martin Vošta**.

? Pane řediteli, snad jsem v úvodu článku nevynechal žádnou ze základních informací o společnosti RYKO, ale pokud je chcete ještě doplnit, budu rád. Co byste tedy chtěl ještě dodat?

Děkuji za úvodní shrnutí. Jediné co bych chtěl

podtrhnout je náš důraz na inovace, digitalizaci a robotizaci. Zdá se, že v opravně vagónů je něco takového prakticky vyloučené. Opak je ale pravdou. Po pěti letech práce lidí v RYKO můžu dnes ze své kanceláře sledovat vše, co se v RYKO děje. Každý vagón, každou zakázku od příjezdu po expedici. Ale nejen já, hlavně všichni vedoucí zaměstnanci, plánovači, technologové, nákup i obchod. Výstupy naší práce posíláme našim zákazníkům v datových xml větách a naše protokoly vznikají z dat posbíraných na dílně a vložených do počítačů.

Naše snaha o moderní fabriku je výrazná i v oblasti hospodaření s energií a při vytváření pracovního prostředí, o tom už jste ale částečně psal v úvodu.

Už rok po celém světě komplikuje životní i obchodní podmínky pandemie covidu-19. Jak se to odráží v činnosti vaší společnosti?

V únoru 2020 jsme měli ples pro naše zaměstnance, jako už po osmé. Tehdy jsem netušil, že to bude na nějakou dobu naposled, kdy se velká část firmy takto neformálně potká a kdy naše tradiční setkání se zaměstnanci a zákazníky budou přerušena pandemií, při které zahynou desítky tisíc lidí v Česku. Pro nás to často nejsou anonymní lidé, ale například rodiče našich zaměstnanců.

Pro firmu znamenala nastupující pandemie krizové řízení. Řešili jsme nákupy ochranných pomůcek, rozdělení lidí při směnách, opatření v hygieně, komunikace k zaměstnancům, následně testování a systémová preventivní opatření. Nyní se soustředíme na přípravu očkování, které věříme proběhne v červnu. Celé to bylo poměrně drahé. Stálo nás to miliony navíc.

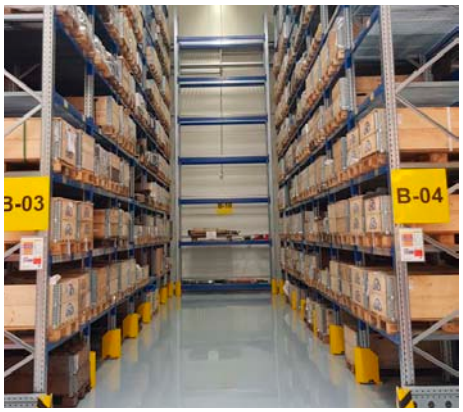

Přejděme na ekonomické výsledky společnosti – a samozřejmě i ve spojení s covidem-19. Jsou dostatečně uspokojivé nebo se vyskytují v plnění plánů a představ určité rezervy?

(smích) Rezervy jsou vždy. Při svých úvahách bych rád, aby se všichni chovali správně a pracovali jak nejlépe umí, aby se chovali hezky k drahým strojům, které obsluhují a nic neporušovali. Aby byl všude pořádek a zaměstnanci se usmívali a byli spokojení.

V RYKO máme velké štěstí na zaměstnance, dodavatele i zákazníky. Ti všichni nás drží v tempu a můžeme jim zajišťovat naše služby v nejlepší možné kvalitě. Bylo velmi milé, když jsme na začátku pandemie kontaktovali zákazníky a dodavatele a oni nám garantovali stabilitu a dlouhodobost. Všichni do jednoho to dodrželi a náš výkon v roce 2020 výrazně předčil plán. To koneckonců poznal i každý zaměstnanec na výplatní pásce. Po dohodě s odborovou organizací a i přes některá opatrnostní rozhodnutí jsme žádné mimořádné benefity, na které jsou zaměstnanci dlouhodobě zvyklí, nekrátili ba spíše naopak. Myslím, že se nám začínají vracet investice do lidí, technologií a pracovních podmínek.

Přes veškeré složitosti spojené s pandemií je třeba se nezastavovat, ale jít dál. Jaké tedy pro letošní rok připravujete novinky?

Letošní rok nevybočuje z naší zrychlující se snahy o modernizaci. Rok 2021 bude přelomový z nejednoho důvodu. Předně v listopadu dokončíme naši historicky největší investici do stavby zcela nové linky na opravy dvojkolí. Budeme se učit s roboty, kteří tam budou. Ještě do prázdnin zprovozníme velkou fotovoltaickou elektrárnu na našich střechách a začneme budovat nové logistické centrum pro vykládku a nakládku kamionů s dvojkolími. Aby toho nebylo málo, tak projektujeme nový parkovací dům a jídelnu pro zaměstnance. Dále postoupí digitalizace a přejdeme na novou verzi informačního systému – takový generační posun.

Nyní nemohu vynechat tuto otázku, neboť ve vaší společnosti působí odborová organizace, vedená Martinem Semirádem, jenž je současně místopředsedou Nedrážního republikového výboru OSŽ, který vydává tento internetový magazín. Jak s odbory spolupracujete? Jak probíhá kolektivní vyjednávání?

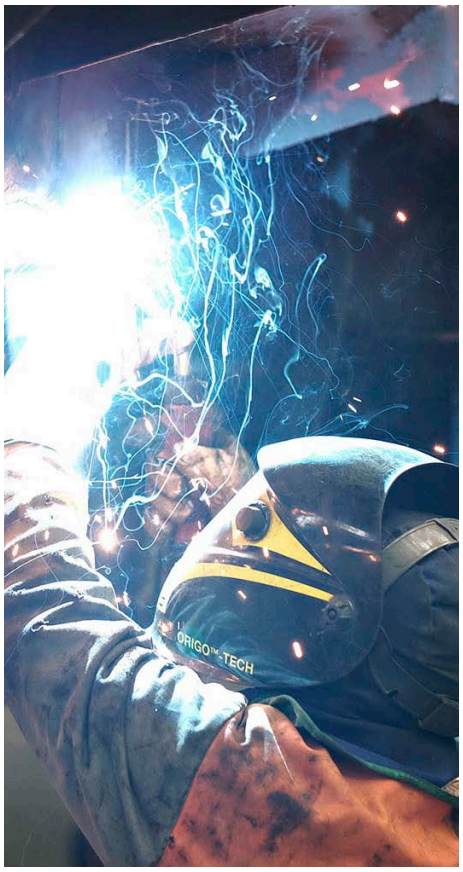

Odborová organizace je pro nás partnerem. Scházíme se pravidelně měsíčně a projednáváme záležitosti týkající se zaměstnanců. Odbory jsou u nás dlouhodobě konstruktivním článkem rozvoje fabriky. Tomu odpovídá i podpora ze strany RYKO a nárůst počtu členů. Každý rok se bavíme o tom, co by bylo možné dále udělat pro zaměstnance a jsou to odbory, kdo tlačí některé změny a přinášejí některá témata. Právě díky odborové organizaci řešíme parkování a jídelnu, díky nim dostávají zaměstnanci stále více bodů do kafeterie a díky nim jsou na stole i otázky mimořádného i řádného odměňování.

Pokud bych to měl shrnout, tak si spolupráci s odbory chválím, i když to není vždy snadné a doufám, že vedení odborů RYKO má podobný pocit.

Děkuji za rozhovor!

MUDr. Gabriela Ritterová

Vážení přátelé, pokračujeme v anatomii dýchací soustavy.

Plíce jsou párový orgán, uložen v dutině hrudního koše. V mládí růžové, postupem času šednou, někdy se objevují až černá místa. Mají kuželovitý (trojúhelníkovitý) tvar. Vazivovou mezihrudní přepážkou jsou rozděleny. Pravá plíce je větší a má tři laloky. Levá plíce je menší o prostor zabraný srdcem, tvoří ji dva laloky. V mezihrudní přepážce je uložen osrdečník se srdcem. Tvar plic je přizpůsoben hrudním stěnám.

Plíce tvoří **lehká houbovitá tkáň**. Jejich vnitřní plocha je složitě členěná a značně rozsáhlá asi 100 m^2. Skládají se z miliónů tenkostěnných váčků, plicních sklípků, **alveol**. Umožňují výměnu plynů mezi krví a vzduchem. Průdušky vstupují plicní brankou do plic, větví se až na nejtenčí průdušinky – **vzniká průduškový strom**. Na průdušinky navazují alveolární chodbičky, ústí do plicních váčků (1 plicní lalůček = 12–18 váčků). Stěna plicních váčků je hroznovitě vyklenuta v plicní sklípky (alveoly), jimiž končí rozvětvení dýchacích cest. Počet alveol je 700 000 000; plíce zabírají plochu 80 až 100 m^2 (tj. zhruba jeden tenisový kurt); v plicích se neustále nachází 0,5 až 1 litr krve. **Alveoly jsou opředeny krevními kapilárami.** Do alveol se dostává vzduch, kyslík difunduje do krve v kapilárách, oxid uhličitý se dostává do alveol a při výdechu odchází z těla ven.

Povrch plic pokrývá jemná hladká vazivová blanka – **poplicnice**, přechází na stěny dutiny hrudní v **pohrudnici**. Mezi poplicnicí a pohrudnicí je **pleurální dutina**, úzká štěrbina, ve které je malé množství tekutiny umožňující klouzání blan při dýchání. **Ve štěrbině je nitrohrudní tlak nižší než atmosférický.** Podtlak umožňuje pasivní roztahování plic při nádechu. Dostane-li se mezi plíce a hrudní stěnu vzduch (např. při průstřelu), poruší se povrchové napětí, plíce zkolabují, dojde ke vzniku **pneumotoraxu** – smrštění plic, proniknutím vzduchu do štěrbiny se vyrovnal atmosférický tlak.

Plíce fungují na principu podtlaku. Kopírují změny objemu hrudníku vyvolané činností dýchacích svalů při nádechu a výdechu. **Nádech je aktivní pohyb, výdech je pasivní.** Plíce nemají schopnost měnit svůj objem samy o sobě, jsou pouze **pasivní orgán**. **Bránice** je nejdůležitější dýchací sval. *Odděluje dutinu břišní od dutiny hrudní.* Při nádechu klesá a při výdechu stoupá. Bránice zajišťuje klidové dýchání. Mezižeberní svaly jsou pomocné dechové svaly, zvedají žebra a zvětšují objem hrudníku. Zapojují se až při hlubším nádechu nebo vyšší intenzitě dýchání. Rozeznáváme **dýchání žeberní** (převážně u žen) a **brániční** (převážně u dětí a mužů). **Vdech (inspirace)** je aktivní děj, *dochází ke stahu bránice, mezižeberních svalů a vyklenutí stěny břišní, zvětší se objem dutiny hrudní směrem nahoru a dopředu*, díky podtlaku v pohrudniční štěrbině dojde k rozepnutí plic a nasátí vzduchu do plic, přičemž se uvnitř plic snižuje tlak. **Výdech (expirace)** je pasivní děj, *kdy dochází k uvolnění svalů, zmenšení objemu hrudníku a vypuzení vzduchu z plic.*

Plicní ventilace je výměna alveolárního vzduchu (tzv. vnější dýchání). **Frekvence dýchání je počet nádechů a výdechů za minutu.** Faktory ovlivňující frekvenci dýchání: *koncentrace CO_2, O_2 a pH v krvi, *vědomí – zadržení dechu, *emoce – smích, pláč, hněv. Při klidném dýchání se vymění v plicních sklípcích jedním vdechem a výdechem asi 0,5 litru vzduchu. V klidu vdechneme a vydechneme 12 až 18 krát za minutu 3 až 6 litrů vzduchu. U dítěte 20 až 26 vdechů za minutu v klidu. Při tělesné námaze, emocích, v horkém prostředí se dechová frekvence zvyšuje. Při námaze i více než 60 krát. V klidu se využívá pouze malá část kapacity plic. Spotřeba kyslíku na jeden vdech v klidu je 15 až 20 ml, za jednu minutu to dělá 250 až 350 ml a za jeden den 350 l. Výkonnost plic měříme spirometrem. Výkonnost plic je možné zvýšit pravidelným tréninkem – běh, plavání, potápění, hra na hudební nástroj, foukání skla.

Krevní zásobení plic. Plicní brankou do plic vstupují plicní tepny, které přivádějí neokysličenou krev. Plicní tepna se větví podobně jako průdušnice a průdušinky, až na kapiláry, které opřádají alveoly. Cévy nesoucí okysličenou krev se spojují v plicní žíly, které ústí do levé předsíně srdce. Ze srdce je okysličená krev rozváděna po celém těle. Krevní cévy tvoří 96 000 km dlouhou uzavřenou soustavu trubic, která zabezpečuje pohyb tělních tekutin. Cévy se v jednotlivých úsecích liší stavbou a propustností stěn. Cévní řečiště je směrem od srdce a větví se, postupným větvením stěny tepen zeslabují až se větví do krevních vlásečnic.

Tepna (céva vedoucí krev ze srdce) → tepénka → vlásečnice (tenká céva, spoj mezi tepnami a žílami) → žilka → žíla (přivádí krev do srdce, odvádí krev z vlásečnic).

Velký a malý krevní oběh. **Malý, plicní krevní oběh** zajišťuje tok krve mezi srdcem a plícemi. Začíná v pravé komoře, odkysličená krev je vedena plicní tepnou do plic k **okysličení**. Okysličená krev se vrací plicními žilami do levé síně. **Velký, tělní oběh** zajišťuje tok krve mezi srdcem a tělem (všemi orgány s výjimkou plic). Začíná v levé komoře, z níž je vypuzována okysličená krev do aorty (srdečnice) – největší tepny těla. Zpět do srdce se vrací odkysličená krev žilami. Žíly ze spodní a horní části těla ústí samostatně do pravé síně.

Odkysličená krev → žíly (vény) → pravá síň (atrium dextrum) → pravá komora (ventriculus dexter) → plicní tepna (artery pulmonalis) → plíce → okysličení krve → plicní žíly (venae pulmonalis) → levá síň (atrium sinistum) → levá komora (ventriculus sinister) → aorta → orgány.

Plicní objemy: *Dechový objem – množství vzduchu, který proniká do plic při klidovém nádechu a dostává se z těla při klidovém výdechu. *Inspirační rezervní objem – objem vzduchu, který můžeme s maximálním úsilím ještě nadechnout po klidovém nádechu. *Expirační rezervní objem – objem vzduchu, který můžeme vypudit aktivním výdechem po skončení pasivního výdechu. *Reziduální objem – objem vzduchu, který zůstává v plicích po maximálním výdechu. *Vitální kapacita plic – množství vzduchu vypuzeného z plic maximálním výdechem po maximálním nádechu. *Celková kapacita plic – množství vzduchu, který je v plicích po maximálním nádechu. *Vteřinová vitální kapacita – maximální množství vydechnuté za 1 minutu.

Základní pojmy – typy dýchání: +Eupnou – normální klidové dýchání, 15-20 dechů za minutu. +Tachypnoe – zrychlené dýchání. +Bradypnoe – zpomalené dýchání. +Hyperpnoe – prohloubené dýchání (zvýšený minutový objem ventilace bez ohledu na hodnotu parciálního tlaku CO_2). +Hypopnoe – mělké dýchání. +Hyperventilace – zvýšená ventilace, objektivním znakem je pokles parciálního tlaku CO_2 pod normální hodnoty, tj. vznik hypokapnie. +Hypoventilace – snížená ventilace objektivním znakem je zvýšení parciálního tlaku CO2 nad normální hodnoty, tj. vznik hyperkapnie. +Dyspnoe – dušnost, subjektivní pocit nedostatku vzduchu. +Ortopnoe – vystupňovaná těžká dušnost, při které pacient není schopen ležet a musí být v polosedě, vsedě nebo ve stoje. +Apnoe – zástava dechu (lze ovlivnit vůli, ve spánku, při nemocech plic). +Apneusis – zástava dýchání v trvalém nádechu (porucha řízení dechu v mozkovém kmeni, chybění tlumivých vlivů plic). +Asfyxie – respirační a oběhová insuficience při postupující hypoxii. +Dýchání typu „gasping“ – lapavé dýchání. +Cheyneovo-Stokesovo dýchání – periodické patologické dýchání s pozvolným klesáním hloubky dýchání až k jeho dočasnému vymizení, po němž se dýchání postupně prohlubuje až do maxima a celý cyklus se opakuje (např. těžké oběhové selhání, těžká pneumonie). +Biotovo dýchání – patologický typ pravidelného hlubšího dýchání, které je přerušováno náhlými apnoickými pauzami (u meningitidy, u novorozenců, při poruchách dechového centra). +Kussmaulovo dýchání – hluboké a zrychlené dýchání (diabetická kóma). +Hypoventilační syndrom při obezitě – kombinace mechanické poruchy dýchání vyvolané adipozitou a centrální poruchy regulace dýchání. +Parciální respirační insuficience – hypoxie s normo- nebo hypokapnií. +Globální respirační insuficience – hypoxie s hyperkapnií. +Abnominální typ dýchání – zabezpečuje pohyb bránice s rytmickými pohyby břišní stěny u mužů. +Kosterní dýchání – zabezpečeno zvedáním a klesáním žeber (u žen). +Hypokapnie – nedostatek CO_2 v krvi. +Hyperkapnie – nadbytek CO_2 v krvi. +Hypoxie – nedostatek kyslíku v buňkách, tkáních, v orgánech.

Miroslav Novotný, foto Denisa Čermáková

JARO…

Jak začít a pokud možno pozitivně. Končí zima, začíná jaro…*»Březen za kamna vlezem, duben ještě tam budem«*. To asi není moc optimistické, to se nepovedlo, asi mám nějakou tvůrčí krizi. Asi mě dohnal nedostatek akcí a všeho dění okolo mě. Hlavně nedostatek informací, hlavně těch pozitivních, které nás naplňují inspirací a chutí něco dělat. Nedostatek obyčejného povídání si s kamarády. Myslím, že většina z nás již mele z posledního.

Počasí zatím nic moc. Ptáci sice ráno začínají zpívat, a to je neklamnou jistotou, že jaro brzy dorazí – a to nejen ono kalendářní. Ale zkuste jít na procházku do lesa. Kromě toho, že vlhká zima vleze až do morku kostí, vrátíte se domů jako blátivé koule. Ani zvířata se ven moc nehrnou. Při televizních zprávách se jen rozčílíte a televizní stanice mají nakoupené čtyři filmy, které si permanentně půjčují stále dokolečka. Tak co s tím?

Televizi vypnout, Fb nesledovat a ven jít jen zkontrolovat, zda jsou doplněna krmítka a náhodou se neklubou sněženky mezi povadlou trávou. Pak ale rychle za sebou zavřít a začít pátrat, co by se mohlo vylepšit, vyjarnit, přestavět a opravit… Začít přesouvat nábytek, pak jej vrátit na původní místo, protože ta původní varianta byla ta správná. Mezitím zjistíte, že doma je hezky, příjemně a bezpečně. Jsou tu s vámi lidi, které máte rádi a můžete se na ně spolehnout, když je venku zle, tak se tady schovat. Koupíte proto kytku do vázy, navaříte čaj, začtete se do knížky, na kterou se dlouho nedostalo. Ráno se vzbudím, venku svítí sluníčko a všechno je hned veselejší a lepší. I ty cesty v lese vypadají sušší.

A nakonec březen nebyl zase tak špatný. 8. jsme oslavili MDŽ, 21. prožili první jarní den, zvládli jsme Velikonoce i ukončení nouzového stavu. Dlouhodobé předpovědi říkají, že duben bude aprílový. Život je prostě fajn.

Uvařte si voňavý čaj, dejte si něco sladkého a přečtěte si magazín Obzor a budu rád, až se brzy sejdeme a popovídáme osobně.

» Ferda a Milda «

…Copak se, Ferdo, tváříš tak posmutněle. Snad na Tebe něco neleze?.

– Ale, Mildo, byl jsem na testech…

– A co, špatný?

– Jo jo, vyšly negativně.

– Tak to by ses měl, Ferdo, radovat.

– No, jo… jenže to byly testy inteligence!«

– Fuj, to jsi, Ferdo, dopad. To já v oblasti duševních pochodů dopadl naopak hodně dobře. Určitě líp jako ty. Bylo mi řečeno, že bych mohl být dobrým politikem.

– Nepovídej!

– Prý mám všechny charakteristické vlastnosti populárního politika.

– A to jaké, Mildo?!

– No, strašnou výslovnost, špatné vychování a vulgární způsoby…

– Žertuješ. To přece říkal Aristofanes, starořecký dramatik, hlavní představitel antické komedie.

– To je možný, mně to však řekl můj psycholog!

Připravuje Milan Sedlák, nakreslil František Mikš

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ

Vážení čtenáři, máme pro vás dobrou zprávu, jak získat pro čtení magazínu výraznou slevu.

Pořiďte si předplacenou kartu GRÁTIS!

keep smiling
i na Apríla

Blahopřejeme

V tomto měsíci slaví narozeniny:

Magdalena Stránská – CZ Loko Č. Třebová

Jiří Francl – ŽPSV Doloplazy

Dagmar Rozkošná – OHL ŽS Brno

Bc. Filip Hechtberger – DZ Praha – Italská

NEDRÁŽNÍ OBZOR

Vydává NeRV OSŽ, Dům Bohemika, Na Břehu 579/3, 190 00 Praha 9 jako internetovou přílohu čtrnáctideníku OBZOR. Redakce: Milan Sedlák, ul. Kosmonautů 418/1, 625 00 Brno, tel.: 602 749 620, 530 311 682, e-mail: *nedrazniobzor@email.cz*. Vedení redakční rady: Bc. Renata Dousková, tel.: 972 241 986 , mob.: 734 266 463, e-mail: *renata.douskova@osz.org*, Miroslav Novotný, mob.: 737 275 000, e-mail: *miroslav.novotny@osz.org*